

Posudek vedoucího bakalářské práce

NOVOTNÁ, Adéla, Antika ve výuce výtvarné výchovy na českých školách. Praha: PedF 2024, 88 stran a IX ilustračních příloh. Vedoucí práce doc. PhDr. Jana Keparťová, CSc.

Hodnotící kritéria

	splňuje	splňuje z větší části	splňuje z menší části	nesplňuje
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.	x			
Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.	x			
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu .	x			
Struktura práce je vyvážená a logická.	x			
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .	x			
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb .	x			
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie .	x			
Autor správně cituje .	x			
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	x			
Autor pravidelně konzultoval s vedoucím práce	x			

Celkové hodnocení (slovně)

Adéla Novotná předkládá k obhajobě práci na téma antiky v edukačním procesu výtvarné výchovy na druhém stupni českých základních škol. Ačkoli se soustřeďuje na současné období (učebnice pro výuku výtvarného umění od devadesátých let 20. století), vrací se ke školskému systému a antiku v něm do dob, kdy se na našem území na tomto či podobném typu škol vyučovalo v mateřském

jazyce, tedy od zhruba 2. poloviny 19. století. To je dost dlouhá doba na to, aby mohla porovnáním dojít k určitým závěrům. Tento vývoj (s. 10–24) pozoruje v mezipředmětových souvislostech a takto postupuje důsledně i v následujících analýzách jednotlivých výtvarných učebnic, pracovních listů a metodik pro výuku tohoto předmětu (s. 25–78). V závěru pak hodnotí výukové materiály v jednotlivých sériích i celkově. Znovu se vrací k provázanosti předmětu výtvarná výchova s dalšími předměty (matematika, přírodopis, hudební výchova, tělesná výchova, občanská výchova, zeměpis a pochopitelně především dějepis) a nebojí se poukazovat na promarněné příležitosti poukazování na druhý život antiky např. v moderní a postmoderní době. Antika je tu podle jejího zjištění postavena především na (hlavně řecké) mytologii a téměř ve všech učebnicích a pracovních listech jsou zahrnuty odkazy na antické dědictví – a to je to, co by mělo být stále více rozvíjeno, aby si žáci ze škol odnášeli poznání, že antika vlastně neskončila rokem 476, ale byla a je minimálně v evropském a euroatlantickém, potažmo českém, prostředí přítomna.

Úvodní poměrně rozsáhlá část práce je – jak se ukazuje v následných kapitolách – důležitá i pro současné diskuse o výuce antiky v rámci kurikula druhého stupně základních škol, jak je nastiňuje Rámcový vzdělávací program vyhlášený Ministerstvem školství a tělovýchovy (úprava z roku 2023). Autorka vidí důležité podobné či dokonce shodné morální cíle v zapojování antických hodnot a cílů vzdělávání od dob rakouské podunajské monarchie, poukazuje, v jakých oblastech je dnes možno a doporučení hodno využít antický potenciál (především zapojením mytologických příběhů), ale vzhledem ke snižování hodinové dotace u humanitních předmětů poukazuje v celé práci (tj. jak v části průvodní, tak analytické a závěrečné) na vhodnost změn v přístupu a smyslu výuky antiky jako takové od líčení především politických dějin končících v západní Evropě v pátém století k většímu propojování především antického dědictví a recepce antiky v dalších historických obdobích.

V celé práci se autorka uplatňuje svůj kritický pohled na prostudovaný materiál, tzn. nepřebírá nekriticky myšlenky z učebnic, ale v případě nejistoty je konfrontuje s dostupnými prameny a literaturou (např. s. 26: „Něméně je potřeba dodat, že například na některých egejských ostrovech byl ve stejném období patrný spíše vliv Orientu; na s.68n. píše v pozn. 238, že informaci v učebnici Výtvarná výchova pro 6. a 7. ročník ZŠ a víceletá gymnázia z r. 1999, s. 55, že „ženy antického Říma [nosily rukavice a] v rukavicích i jedly, není možno ověřit ani v pramenech, ani v odborné literatuře“; podobně v pozn. 240 na téže straně podotýká o zelené barvě, kterou autorky učebnice v téže učebnici na s. 88 přisuzovaly Afrodítě, nezjistila Adéla Novotná nic o souvislosti zelené barvy a bohyň lásky Afrodítě ani dotazy u našich největších odborníků na dotyčná témata. V jediném případě jsem našla nezkontrolovaný chybný údaj, a to v *Průvodci výtvarným uměním IV*, s. 2, v případě soch Múz a Apollóna na Národním divadle v Praze (s. 52), kde je jako autor uváděn Antonín Wagner. Byl jím ale prokazatelně Bohuslav Schnirch.

Adéla Novotná si jasně stanovila své cíle a svou práci jich dosáhla. Předkládá tak propracovaný přínosný příspěvek nejen k tématu, ale obecně k diskusi o postavení antiky v edukačním procesu na druhém stupni základních škol v dnešní České republice. Snad jen přání: k práci mohlo být přidáno více obrazových příloh. Přece jen – jde o výtvarnou výchovu.

Práce je čtivá, téměř prosta gramatických chyb (tu a tam, výjimečně jí utekla čárka v souvětích) a hlavně důkladná a jednoznačně přínosná v mnohých směrech pro práci dnešních učitelů. Domnívám se, že by měla být doporučována učitelům na 2. stupni základních škol a víceletých gymnáziích, minimálně těm, kteří vyučují dotčené předměty.

Práci Adély Novotné vřele doporučuji k obhajobě a zároveň navrhuji na ocenění Agon.